

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hämeen liitto
Regional Council of Häme

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

ESIHISTORIA

Päätarina: Linnavuorten viesti

Hämeen linnassa ja linnavuorilla on nuoria miehiä vartiossa. Aika on joskus tylsää, kun mitään ei tapahdu. Nuorten miesten mieli kaipaa seikkailua, kisailua, voittoa. Niistähän on nuoret ritarit tehty. Ilmari Kustaanpoika keksii viestin. Valitaan joukkueet ja katsotaan mikä joukkue taittaa matkan nopeimmin.

Tuomareiden valinta on tarkkaa, heidän pitää olla puolueettomia, arvostettuja ja luotetuksi tunnettuja pappeja ja kylien vanhimpia. Heidän pitää olla myös ulkopuolisia, jotta kaikki voivat luottaa heihin. Viesti juostaan linnavuorelta toiselle ja jokainen kilpailija taittaa yhden matkan. Toisen on lähdettävä liikkeelle heti, kun edellinen saapuu.

Lopulta, lähettien ollessa jo edestakaisin juoksusta uupuneita, tuntuu, että kaikki on valmista. Juoksijoiksi on valittu väkivahvoja, nuoria miehiä ja vanhemmat miehet ovat jakaneet heille kaiken tietämyksensä reiteistä ja vaaroista.

Lähtö tapahtuisi pian, Hakoisten linnavuori oli sovittu lähtöpaikaksi.

Hakoisten linnavuori: Turvassa

Hakoisten linnassa valmistauduttiin innolla Ilmari Kustaanpojan keksimään viestiin, kun yhtäkkiä vartiomies portilta teki hälytyksen. Vartiopäällikkö Tapio Untamoisenpoika juoksi portille ja näki ihmisjoukon olevan tulossa. Yksi joukon nuorukaisista juoksi edellä.

”Avatkaa portti pian, kyläämme lähestyvät rosvojoukot!” Nuorukainen huusi hädissään.

Tapio mietti tovin, voisiko tämä olla juoni, mutta ihmisjoukossa erottui monia naisia lapsineen.

”Portti auki!” Tapio komensi ja joukko rynni sisään.

Tapio puhutti nuorukaista.

”Oliko niitä paljon? Taistelitteko?”

”Miehet jäivät metsään piiloon odottamaan taistellakseen. Naiset, lapset ja vanhukset ovat tässä. Emme nähneet ryöstäjiä, näimme vain tiedustelijan, mutta emme saaneet sitä pirulaista kiinni. Pidimme kyllä kauheaa meteliä, että uskoi meitä olevan paljon. Ulisimme nälkää ja tauteja, etteivät uskaltaisi tulla.”

”Lähetämme oman tiedustelijan matkaan. Nyt olette turvassa. Tätä linnavuorta ei niin vain valloiteta”, Tapio uhkui.

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hämeen liitto
Regional Council of Häme

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tenholanlinnavuori: Vainotulet vai metsäpalo?

Tenholan linnavuorella oli rauhallista. Vahvan hirsiaidan raoista tähystelevä vartiomies Joutti katseli Vanajaveden rauhallisia maisemia. Hän oli kuullut, että Hämeen linnasta oli viestijuoksukilpailu lähtenyt liikkeelle. Hän ei sellaiseen joukkueeseen kelvannut, kun oli edellisissä turnajaisissa loukannut jalkansa. Mutta vartioon hän kelpasi ja odotti innokkaana ensimmäisiä kilpailijoita näkyväksi metsäpolulta. Vaan hyvin oli rauhallista, ei liikettä mistään. Elokuun aurinkokin porotti pääkoppaa ja jostain tuli nenään herkullinen kypsytyn lihan tuoksu.

Linnavuorella oli monta asumusta, ja miehiä useampi kymmenen. Elämä oli aika mukavaa, mutta joskus sitä kyllä olisi kaivannut kunnan mitteloita ryöstelevien novgorodilaisten kanssa.

Ilta alkoi hämärtyä vähitellen ja kohta vartiovuoro jo päättyisi. Joutti päätti jaloitella ja kiertää hirsiaitaa aina silloin tällöin pysähtyen ja tähystäen. Mitä? Metsän takaa näkyi savua. Vainovalkeaako siellä poltetaan? Uhkaako vihollinen vai palaako metsä? Joutille tuli kiire, nyt on juostava hakemaan apua.

Aulangonlinna: Vanha väistyköön

”Meidän suvussa kulkee tarina muinaisesta Aulangonlinnasta”, vanha mies tarinoi nuotiolla nuoremmille. Miehet olivat päivän työstä Hämeen linnan työmaalla väsyneitä ja kuuntelivat vanhan miehen tarinointia mielellään.

”Muinaislinna sijaitsi tuolla vuorella. Sitä suojasi jyrkäne ja järvelle oli hyvä näkyvyys. Länteen päin oli loiva rinne ja siellä oli vallit ja rakennetut hirsiaidat. Linnapiha oli suuri siinä vallin ja jyrkänteen välissä ja siellä oli vakituista väkeä ollut jo pitkään, aina ajan alusta asti. Siellä kävi joskus arvokkaita vieraita, joille pitojakin laitettiin. Kauppiamiehet kulkivat myymässä tuotteitaan. Ja joskus taisteltiin, ryöstäjiä vastaan. Väki tuli silloin sinne turvaan lähiseudulta. Kerran järjestettiin viesti linnavuorten välillä, silloin oli semmoista rauhallisempaa. Viestin voittajasta ei enää tiedä, se on moneen kertaan vaihtunut. Riippuen kuka kertoo.”

”Miksi linnaa ei sitten enää ole?” Joku kysyi.

”Ei siitä kauaa ole, kun se hävitettiin. Toiseksi ristiretkeksi sitä sanottiin. Ja mitäs sillä, kun nyt komiaa linnaa rakennetaan.”

Mantereenlinna: Kun taistelu on ohi

Taistelu oli ohi. Tällä kertaa ryöstäjät oli lyöty, eikä yksikään niistä ollut päässyt eteläisestä eikä pohjoisestakaan porttiaukosta. Muualla vallit suojasivat ja niiden suojasta pystyi ampumaan nuolia. Länsireunan kivivallilta oli kaadettu kiehuva vettä ryöstäjien niskaan. Vilja oli pitänyt tulta isojen astioiden alla ja nuoret pojat olivat kantaneet vettä vallille.

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hämeen liitto
Regional Council of Häme

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Vilja olisi mieluummin mennyt ampumaan nuolia vihollisen nahkaan, mutta siihen ei naisia päästetty. Vaikka hän oli montaa miestä parempi ampumaan. Se oli Viljasta niin väärin, mutta ei hän sitä sanonut ääneen. Olisi pian joutunut pois linnavuorelta, missä oli muuten turvallista elää äidin ja vanhan isän kanssa. Isä oli seppä ja he saivat asua vuorella, seppää tarvittiin aina nuolenpäitä ja miekkoja tekemään.

Vilja olisi halunnut osallistua linnavuorten viestiin, oli kuullut, kun miehet siitä puhuivat. Mitä jos mieheksi pukeutuisi? Hän oli nopsajalkainen ja saisi miehen asun jostain varastettua, kun olutpäissään nukkuivat taistelun voitettuaan. Siinäpä suunnitelma, Vilja ajatteli ja hävisi hämärään iltaan.

Päätarina jatkuu:

Kuka lopulta voitti viestin ja vei voittoviirin omalle linnavuorelleen? Hakoisten linnavuorella lähtö siirtyi ja juoksijat löysivät oluttynnyrit. Hiukkasen siinä piti kyllä ensin linnavuorta puolustaakin, mutta rosvojoukko oli niin onneton, että voitto siitä tuli helposti. Mutta voitto kuin voitto, piti hän sitä juhlia.

Tenholassa nähtiin vainotulia. No ukkonen siellä taivaanrannassa pikkasen metsää poltti, ei sen kummempaa. Hälytys kuitenkin annettiin ja viestinjuoksijat eivät tahtoneet edes sisälle päästä seuraaviin etappeihin, kun tiedustelijoiksi luultiin. Liekö joku menettänyt päänsäkin niissä kahakoissa.

Juoksijoita oli kuitenkin lopulta enemmän kuin alun perin matkaan lähti, koska moni mies lähti topakkaa emäntäänsä karkuun viestijuoksun varjolla eivätkä he koskaan mihinkään maaliin tulleet – mihin lie mahtoivat juosta.

Mutta mainio kesä se oli, seikkailua monella tavalla ja paljon siitä puhetta riitti, niin nuorten kuin vanhojenkin miesten joukossa. Ja moni ilmoittautui voittajaksi, ainakin parin oluthaarikallisen jälkeen.